

**Cartrefi
Cymunedol
Cymru**

**Community
Housing
Cymru**

Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon 2023–24

Rhif Cofrestru cwmni: 02380564 (Lloegr a Chymru)

Rhif Cofrestru elusen: 1128527

Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon 2023–24

Cynnwys

Adroddiad Blynyddol

Adroddiad yr Ymddiriedolwyr.....	04–17
Adroddiad yr Archwilwyr Annibynnol.....	18–25

Cyfrifon 2023–24

Datganiad Gweithgareddau Ariannol.....	28–29
Datganiad Sefyllfa Ariannol.....	30–33
Datganiad Llif Arian.....	34–35
Nodiadau i'r Datganiad o Llif Arian.....	36–37
Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol.....	38–67

Adroddiad yr Ymddiriedolwyr

Cartrefi Cymunedol Cymru yw'r corff sy'n cynrychioli cymdeithasau tai nid-er-elw a sefydliadau cymunedol cydfuddiannol yng Nghymru.

Mae ein haelodau yn darparu bron 174,000 o gartrefi i fwy na 300,000 o bobl, gan letya un ym mhob deg ym mhob rhan o Gymru. Gan weithio'n agos gyda llywodraeth leol, byrddau iechyd, cyrff trydydd sector a Llywodraeth Cymru, maent hefyd yn darparu ystod o wasanaethau i'r cymunedau a gefnogant.

Mae ein haelodau yn gweithio ledled Cymru, gan ddarparu cartrefi a gwasanaethau i ystod eang o bobl. Fel eu corff masnach, rydym yn ymladd dros y pethau maent eu hangen i gefnogi eu cymunedau, ac i sicrhau y gallwn gyda'n gilydd gyflawni ein gweledigaeth.

Fel llais dylanwadol, rydym yn gweithio i sicrhau cyllid sefydlog a digonol, ynghyd â fframwaith polisi sy'n cefnogi buddsoddiad mewn cartrefi newydd a chartrefi presennol a gwasanaethau cymorth.

Gweithredwn hefyd fel canolbwynt i ddod ag aelodau ynghyd i ganfod datrysiadau ar y cyd i'r heriau a wynebwn.

Cyhoeddwn yr wybodaeth ddiweddaraf am ein gwaith a'n heffaith mewn adroddiadau chwe-misol ar ein gwefan.

Ein gweledigaeth hirdymor

Gwneud Cymru yn wlad lle mae tai da yn hawl sylfaenol i bawb.

Ein cenhadaeth

Yn unol â'n Cynllun Corfforaethol 2023-27, mae ein ffocws ar y camau gweithredu fydd yn cefnogi ein haelodau i wneud y gwahaniaeth mwyaf yn ein cymunedau. Byddwn yn gweithio'n galed i sicrhau cyllid sefydlog a digonol a fframwaith polisi i gefnogi buddsoddiad mewn cartrefi newydd a phresennol a gwasanaethau cymorth.

Amcanion elusennol

Ein hamcanion elusennol yw hyrwyddo – mewn ffordd sy'n gydnaws gyda chanllawiau a gyhoeddwyd gan y Comisiwn Elusennau ac er budd y cyhoedd yng Nghymru – y sector tai gwirfoddol a lliniaru caledi ariannol drwy ddarpariaeth y sector o dai cymdeithasol cost isel yn neilltuoel, ond nid yn llwyr drwy.

Gwnawn hyn drwy:

- ddarparu gwasanaethau a digwyddiadau, addysg, hyfforddiant, gwybodaeth, cyngor a chymorth i ddarparwyr tai o'r fath yng Nghymru;
- 85 annog a hwyluso darpariaeth, adeiladu, gwella a rheoli tai o'r fath gan gymdeithasau tai yng Nghymru.

Mae ein haelodau yn darparu bron **174k** o gartrefi i 10% o boblogaeth Cymru

ADRODDIAD YR YMDDIRIEDOLWYR

→ Yn hyn, caiff yr ymadrodd “sector tai gwirfoddol” ei ddehongli yn unol â chanllawiau'r Comisiwn Elusennau ac mae'n golygu elusennau a mudiadau gwirfoddol (gydag amcanion cysylltiedig â thai).

Mae “elusennau” yn gyrff a sefydlwyd ar gyfer dibenion elusennol yn llwyr yn unol â chyfraith Lloegr a Chymru.

Mae “mudiadau gwirfoddol” yn gyrff annibynnol a sefydlwyd ar gyfer dibenion sy'n ychwanegu gwerth i'r gymuned yn ei chyfanrwydd, neu adran sylweddol o'r gymuned, ac nad yw eu cyfansoddiad yn caniatáu iddynt wneud elw ar gyfer dosbarthiad preifat. Nid yw mudiadau gwirfoddol yn cynnwys llywodraeth leol nac awdurdodau statudol eraill.

Wrth lunio ein hamcanion, ystyriodd ymddiriedolwyr ganllawiau'r Comisiwn Elusennau ar fudd cyhoeddus yn cynnwys ‘Budd cyhoeddus: rhedeg elusen (PB2)’.

Cynllun Corfforaethol 2023/24 – 2027/28

Mae'r Cynllun Corfforaethol yn cynnwys pedair nod allweddol i ychwanegu eglurder at ein gwaith dros y cyfnod:

1. Sicrhau'r dulliau, cyllid a pholisi sy'n cefnogi cartrefi cymdeithasau tai ansawdd da.
2. Dylanwadu ar yr amgylchedd polisi fel y gall cymdeithasau tai barhau i

ddarparu cartrefi sy'n fforddiadwy a rhoi cymorth effeithlon i denantiaid sy'n wynebu caledi ariannol.

3. Hyrwyddo ymddiriedaeth mewn cymdeithasau tai a'u cefnogi i adeiladu partneriaethau cryf yn lleol.
4. Sicrhau fod CHC yn gorff aelodaeth ystwyth a chynhwysol ac yn gyflogwr rhagorol.

Yn fewnol, mae CHC yn trefnu ei waith drwy gynllun cyflenwi blynyddol. Mae hyn yn nodi'r prosiectau allweddol y byddwn yn eu cynnal i'n symud ymlaen tuag at gyflawni ein nodau a'n

CCC staff yn dod ynghyd mewn sesiwn cynllunio

ADRODDIAD YR YMDDIRIEDOLWYR

cenhadaeth a gweledigaeth drwyddi draw. Rhoddir adroddiad am y cynllun cyflenwi i'r Bwrdd ddwywaith y flwyddyn.

Yr hyn a gyflawnwyd a pherfformiad

Roedd llwyddiannau amlwg yn 2023/2024 yn cynnwys:

- Sicrhau newid polisi sylweddol yn Safon Ansawdd Tai Cymru – i sicrhau y caiff datgarboneiddio tai cymdeithasol ei arwain gan ddata ac yn bwrpasol i bob cartref, ynghyd â newidiadau ar draws y safon newydd i adlewyrchu barn

- ac arbenigedd cymdeithasau tai.
- Setliad rhent o 6.7% ar gyfer 24/25 a roddodd sicrwydd ariannol i gymdeithasau tai a diogelu eu gallu i fuddsoddi mewn cartrefi a gwasanaethau ar gyfer eu tenantiaid.
- Cynnydd o 7.8% yn y Grant Cymorth Tai sy'n ariannu gwasanaethau cymorth cysylltiedig â thai i atal ac ymateb i ddigartrefedd yng Nghymru.
- Cynnig newydd ymgysylltu ag aelodau a roddodd gyfleoedd i bob cymdeithas tai ymgysylltu gyda ni mewn 1410 achos (1 Ebrill 2023–29 Chwefror 2024).
- Cynyddu llais tenantiaid a chymdeithasau tai i wneud galwadau i liniaru'r argyfwng costau byw drwy ein hymgyrch 'Methu dod â deupen llinyn ynghyd'. Mae hyn wedi cynnwys cynnal ymgyrchu dros dariff cymdeithasol ar gyfer ynni, ar gyfer uwchraddio budd-daliadau yn unol â chwyddiant a diogelu cyllidebau allweddol yng Nghymru.
- Cydweithio gyda phartneriaid i ystyried gwersi o'r Adolygiad Tai Cymdeithasol Gwell ar gyfer Cymru a dynodi mesurau ymarferol sy'n cefnogi cartrefi ansawdd da. Rydym hefyd wedi gweithio wrth ochr partneriaid i ymchwilio canllawiau ar gyfer cyfreithwyr sy'n targedu tenantiaid i ddilyn hawliadau

→

ADRODDIAD YR YMDDIRIEDOLWYR

am dai mewn cyflwr gwael.

- Rhagori ar ein targed partneriaeth aelodau masnachol i sicrhau incwm o dros £57,000.
- Rydym wedi gwella ein gwefan, gan ei gwneud yn fwy hygyrch, ac wedi creu hyb tai sy'n ei gwneud yn rhwyddach ymgysylltu gyda meysydd allweddol o'n gwaith. Mae'r hyb hefyd yn rhoi mynediad i aelodau i gynnwys y gellir ei lawrlwytho i gefnogi eu gwaith a fideos o sesiynau ar-lein perthnasol.
- Rydym wedi buddsoddi yn ein pobl a llywodraethiant yn cynnwys adolygiad llywodraethiant, recriwtio aelodau bwrdd, strwythur staffio newydd a chontract cefnogi Adnoddau Dynol ac adolygu cydymffurfiaeth gyda Safonau'r Gymraeg.

Yn ychwanegol, fe wnaethom ddiwygio ein strategaeth ar Gydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant a chyhoeddi datganiad cyhoeddus o'r cynnydd a wnaed dros y ddwy flynedd ddiwethaf.

Roedd hyn yn cynnwys:

- Ymchwilio sut y gall ein model cyflenwi wasanaeth newydd roi cyfleoedd i ystod eang o leisiau i fwydo i'n gwaith eiriolaeth
- Datblygu perthnasoedd newydd a chydweithio gyda phartneriaid allanol i gyflwyno cyfleoedd dysgu cyfoes a

gaiff ei rannu ar gyfer ein haelodau

- Rhoi sylw i waith ein haelodau drwy lens cydraddoldeb ar draws ein llwyfannau
- Ceisio sicrhau cynrychiolaeth amrywiol o siaradwyr ar draws ein digwyddiadau a chynadleddau lle bynnag roedd yn bosibl a
- Dechrau gwaith ar ein strategaeth pobl, a gafodd ei gyrru gan ymgysylltu rheolaidd â staff.

Fodd bynnag, daeth yn glir y bu ein bwriad o lunio cynlluniau gweithredu unigol ar gyfer ystod o nodweddion

William Ainge
Court, Y Trallwng
Barcud

gwarchodedig tra'n gwneud cynnydd ar yr un pryd ar ein hymrwymiaadau dechreuol yn llawer mwy heriol ac angen mwy o adnoddau nag a ragwelwyd a heb fod yn adlewyrchu'r angen i ystyried croestoriadedd cymunedau amrywiol.

Rydym felly wedi diwygio ein dull i greu un cynllun gweithredu hollgynhwysfawr sy'n rhoi sylw i nodweddion gwarchodedig ehangach, yn hytrach na chynlluniau gweithredu unigol niferus. Rydym yn hyderus y bydd y newid hwn yn rhoi mwy o eglurder ar draws y sefydliadau ac yn rhwyddach i'n haelodau, rhanddeiliaid a phartneriaid weld ein cynnydd. Rhoddir adroddiad yn flynyddol i'n bwrdd a chaiff ei gyhoeddi ar ein gwefan.

Yn ystod y flwyddyn fe wnaethom ailstrwythuro ein Uwch Grŵp Rheoli sy'n awr yn cynnwys pump pennaeth adran ar draws y sefydliad gan sicrhau fod penderfyniadau rheoli yn cynnwys mewnbwn gan bob tîm yn y sefydliad.

Fodd bynnag, mae'r meysydd lle nad yw cynnydd wedi cyfateb ein cynlluniau ar gyfer 2023/2024 yn cynnwys:

- Fe wnaethom ad-drefnu y gwaith a fwriadem i adnewyddu ein strategaeth a gweledigaeth materion allanol i ailffocysu ein hadnoddau ar etholiad arweinydd Llafur Cymru,

a gynhaliwyd rhwng Chwefror a Mawrth 2024. Gwneir y gwaith hwn unwaith y bydd Prif Weinidog Cymru a'r Cabinet yn hysbys.

- Mae ein gwaith i sicrhau setliad ariannol ar gyfer datgarboneiddio wedi symud ymlaen yn arafach nag yr hoffem. Mae Llywodraeth Cymru wedi sefydlu grŵp gorchwyl a gorffen sydd hefyd yn gweithio gyda nifer o gymdeithasau i ymchwilio modelau cyllid blaengar.
- Fe wnaethom sicrhau setliad rhent ar gyfer 24/25 ond mae trafodaethau a fframwaith tymor hirach yn araf i symud ymlaen. Rydym wedi sefydlu grŵp gorchwyl a gorffen aelodau i baratoi safleoli a chomisiynu ymchwil i fwydo i'r adolygiad a ddisgwyllir o bolisi rhent.
- Mae'r Papur Gwyn ar Ddigartrefedd yn adlewyrchu llawer o ofnion y sector yn neilltuoel yn gysylltiedig â mesurau i gefnogi cynnal tenantiaethau a gweithio aml-asiantaeth. Fodd bynnag, mae ein gwaith i adeiladu sylfaen tystiolaeth a sicrhau sicrhau y caiff arbenigedd ein haelodau ei gynrychioli mewn datblygu polisi yn parhau.
- Gwnaethom beth cynnydd i weithredu ein strategaeth cyfathrebu allanol ond mae hyn yn parhau yn faes o ffocws.

→ Llais Aelodau

Mae ein cynnig newydd ar gyfer ymgysylltu ag aelodau wedi rhoi cyfleoedd i bob cymdeithas tai ymgysylltu â ni mewn 1401 achos (1 Ebrill 2023–29 Chwefror 2024). Caiff adborth o'n harolwg pyls Prif Swyddogion Gweithredol ei gasglu ganol-blwyddyn a diwedd y flwyddyn. Yn Chwefror 2024, dywedodd 87.5% o'r rhai a ymatebodd fod aelodaeth yn rhoi gwerth am arian, gyda 100% yn hapus gyda lefel yr ymgysylltu gyda ni.

Rydym hefyd wedi sefydlu ystod o grwpiau gorchwyl a gorffen i gefnogi polisi, eiriolaeth a datblygu ymchwil.

Mae hyn yn cynnwys:

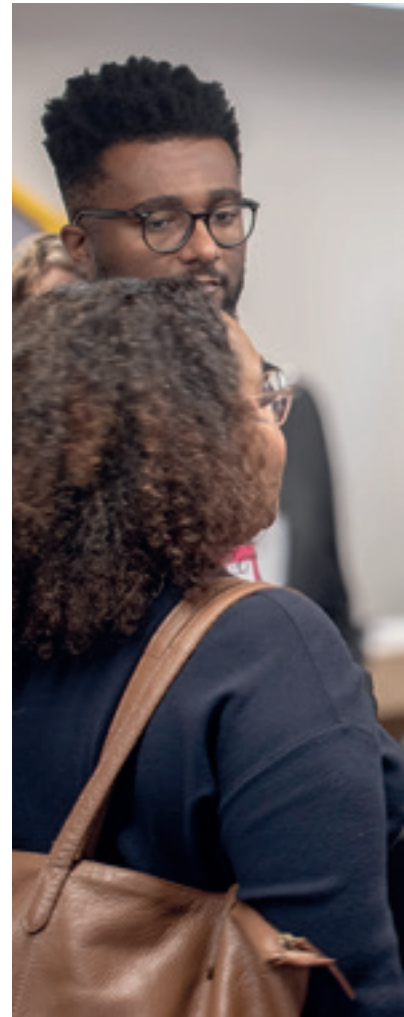
- Cyllid gofal cymdeithasol
- Digartrefedd
- Ansawdd (yn cynnwys tai mewn cyflwr gwael)
- Ymchwil sector Adnoddau Dynol
- Rhent a fforddiadwyedd
- Ail gartrefi
- RAAC (Concrit Awyredig Awtoclafiedig Cyfnerth)
- Data bodlonrwydd tenantiaid

Edrych i'r Dyfodol

Mae ein cynllun cyflenwi 2024/25 yn nodi'r prosiectau y bwriadwn eu cynnal dros y flwyddyn ariannol nesaf i sicrhau cynnydd ar ein nodau hirdymor.

Mae'r prosiectau allweddol yn cynnwys:

- Sicrhau dull cynaliadwy i gyllido ôl-osod a safonau uwch.
- Mewnbwn i ddiwygiadau arfaethedig ar ddiogelwch adeiladau.
- Dylanwadu ar fframwaith gosod rhent y dyfodol gyda ffocws ar gefnogi dull mwy lleol i osod rhent a thaliadau gwasanaeth fforddiadwy.
- Diwygio ein naratif, ymagwedd materion allanol a data i sicrhau fod y sector mewn sefyllfa dda.
- Sicrhau fframwaith cyfreithiol cymesur ac adnoddau i alluogi cymdeithasau tai i chwarae eu rôl lawn mewn rhoi diwedd ar ddigartrefedd.
- Gwellu'r adnoddau sydd ar gael ar gyfer cymdeithasau tai i ddarparu gwasanaethau gofal a chymorth ansawdd uchel, gyda'u cyfraniad i iechyd a llesiant yn cael ei gydnabod.
- Cyflenwi strwythur ymgysylltu effeithlon a hyblyg i gysylltu ein haelodau.
- Cyflenwi rhaglen lwyddiannus o gynadledau y telir amdanynt.
- Cydymffurfio gyda chynlluniau a strategaethau allweddol yn cynnwys ein strategaeth llywodraethiant, strategaeth Cyraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant a chydymfurffiaeth gyda Safonau'r Gymraeg.

Cynhadledd
Flynyddol
CCC 2023

- Adolygu ein trefniadau swyddogaeth a chyllido i sicrhau sefydlogrwydd hirdymor.
- Gweithio i newid canfyddiadau cyfryngau Cymru a sylw i gymdeithasau tai a thenantiaid tai cymdeithasol.
- Adolygu pob polisi Adnoddau Dynol i gefnogi strategaeth Adnoddau dynol a chontract cyflogaeth newydd.

Rydym hefyd yn ailfywiogi'r gwasanaethau a ddarperir drwy ein is-gwmni.

ADRODDIAD YR YMDDIRIEDOLWYR

Mae'r prosiectau yn cynnwys:

- Cyflenwi gwasanaeth partneriaeth masnachol effeithiol drwy ddod â phartneriaid newydd i ni, gan ddarparu gwasanaeth rhagorol i gwsmeriaid ac adeiladu hynny ar gyfer blynyddoedd y dyfodol.
- Cynyddu incwm masnachol drwy bartneriaid masnachol drwy adeiladu ar y strategaeth fasnachol bresennol.
- Sicrhau y caiff ein is-gwmni ei lywodraethu'n dda a'i fod yn cydymffurfio gyda phob gofyniad statudol a chyfreithiol.
- Cyrraedd targedau ariannol.

Strategaeth ac Adolygiad Polisi

Yn ystod y flwyddyn fe wnaethom ddechrau'r broses o adolygu a diwygio'r strategaethau corfforaethol allweddol sy'n cefnogi cyflenwi ein Cynllun Corfforaethol. Fe wnaethom ddatblygu a chymeradwyo Strategaeth Cyfathrebu a Materion Allanol newydd yn ogystal ag adolygu ein Strategaeth Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant fel y nodir uchod.

Fe wnaethom hefyd adolygu nifer o'n Polisiâu a chyflwyno polisiâu diwygiedig yng nghyswllt:

- Polisi Rheoli Trysorlys
- Polisi Gwleidyddol ac Ymgyrchoedd
- Polisi Cyfryngau Cymdeithasol

ADRODDIAD YR YMDDIRIEDOLWYR

-
- Polisi Treuliau Aelodau Bwrdd
 - Polisi Diogelu
 - Polisi Adrodd Digwyddiadau Difrifol
 - Polisi Cwynion

Adolygiad Ariannol

Mae'r elusen wedi adrodd incwm net ar gyfer blwyddyn 2023/24 o £282,898 o gymharu ag incwm net o £66,215 yn y flwyddyn flaenorol. Mae hyn cyn enillion (colledion) actiwaraid ar y cynllun budd diffiniedig.

Cyflawnwyd hyn tra'n bod wedi buddsoddi mewn seilwaith TG newydd yn ystod y flwyddyn a dileu rhai offer darfodedig. Gwnaed y rhaglen fuddsoddi er mwyn cyflawni achrediad Cyber Essentials.

Yn dilyn yr addasiad actiwaraid, mae'r gwarged am y flwyddyn yn £133,898 o gymharu â diffyg o £80,785 yn y cyfnod adrodd blaenorol.

Polisi Cronfeydd wrth Gefn

Mae'r ymddiriedolwyr yn adolygu'r Polisi Cronfeydd wrth Gefn bob blwyddyn. Mae'r Polisi yn dweud "ein bod bob amser yn anelu i ddal isafswm lefel o gronfeydd wrth gefn mewn arian parod, ac eithrio'r atebolrwydd pensiwn a gofnodwyd ar y fantolen, yn ddigon i dalu am o leiaf dri mis o ofynion contractiol pe byddai'r annhebyg yn digwydd am bod yr elusen yn dirwyn i ben ac yn

Un Gynhadledd
Tai Fawr
CCC 2024

peidio masnachu. Mae'r prif gostau yn cynnwys cyflogau/taliadau dileu swydd ac ymrwymadau gweithredol y dyfodol.

Bydd y sefydliad hefyd yn ceisio cynnal cronfeydd arian wrth gefn pellach o leiaf £200,000 ychwanegol i alluogi cynnal gwasanaethau i aelodau pe byddai dirywiad, darparu cyllid ar gyfer buddsoddiad cyfalaf priodol i helpu ateb amcanion elusennol a galluogi ailstrwythuro ar weithgareddau'r elusen pe byddai'r amgylchedd gweithredu a'r amgylchedd yn newid yn sylweddol a hefyd roi sicrwydd y gall yr elusen gyflawni unrhyw oblygiadau

ariannol a ddaw yn ddyledus.

Pe byddai cronfeydd arian parod wrth gefn yn disgyn dan y lefelau a nodir yn y polisi hwn, bydd yr ymddiriedolwyr yn ceisio adfer y sefyllfa o fewn cyfnod o 3 blynedd.”

Busnes Hyfyw

Rydym yn falch i adrodd gwareded yn erbyn Cronfeydd Heb Gyfyngiad o £137,836 am y flwyddyn a ddiweddodd 31 Mawrth 2024 sy’n cyfrannu at y lefelau cronfeydd wrth gefn sydd ei angen gan ein polisi cronfeydd wrth gefn ac argymhellion y Comisiwn

Elusennau. Dengys y datganiadau ariannol fod gan yr elusen gronfeydd wrth gefn heb gyfyngiad o £214,690 ar ddiwedd y flwyddyn, gyda darpariaeth ar gyfer ymrwymadau pensiwn y dyfodol o £538,000. Roedd y cronfeydd cyfyngedig a ddaliwyd ar ddiwedd y flwyddyn yn gyfanswm o £24,319. Fel bob amser, roedd gennym ddaliad arian anghyfyngedig sylweddol ar ddiwedd y flwyddyn o £1,511,968 oherwydd bod ein haelodau wedi talu eu ffioedd aelodaeth ymlaen llaw ar ddechrau’r flwyddyn. Mae’r Bwrdd felly yn fodlon e bod yn briodol

→ **Strwythur, llywodraethiant a rheolaeth Dogfen llywodraethiant**

Caiff yr elusen ei rheoli gan ei dogfen rheoli, gweithred ymddiriedolaeth, ac mae'n ffurfio cwmni cyfyngedig, cyfyngedig drwy warant fel y'i diffinnir gan Ddeddf Cwmnïau 2006.

Cyfansoddiad elusen

Mae Cartrefi Cymunedol Cymru yn gwmni elusennol a gyfyngir drwy warant. Sefydlwyd y cwmni dan Femorandwm Cymdeithasu, a sefydlodd amcanion a phwerau y cwmni elusennol, a chaiff ei lywodraethu dan ei Erthyglau Cymdeithasu.

Cafodd Memorandwm ac Erthyglau Cymdeithasu Cartrefi Cymunedol Cymru eu mabwysiadu gan Benderfyniad Arbennig dyddiedig 20 Mawrth 2008. Cawsant eu diwygio'n ddilynol gan Benderfyniad Arbennig ar 1 Rhagfyr 2016, 6 Tachwedd 2017 a 21 Chwefror 2019.

Recriwtio a phenodi ymddiriedolwyr newydd

Mae gan y cyfarwyddwr, fel Ymddiriedolwyr yr elusen, reolaeth o'r elusen a chânt yn awr eu galw ar y cyd yn Fwrdd Cartrefi Cymunedol Cymru (CHC).

Mae'r Ymddiriedolwyr yn rheoli'r elusen a'i chronfeydd a phan yn gyflawn bydd heb fod yn llai na saith a heb fod yn fwy na deuddeg o unigolion. Caiff hyd at ddeg eu hethol gan yr Ymddiriedolwyr o blith aelodau bwrdd neu aelodau staff cymdeithasau tai yn unol â gweithdrefnau'n ymwneud â dulliau enwebu ac ethol a benderfynir gan yr Ymddiriedolwyr (a ymgorfforir yn ein Rheolau Sefydlog) a gall hyd at bedwar fod yn annibynnol a'u penodi drwy

benderfyniad yr Ymddiriedolwyr a basiwyd mewn cyfarfod a gynullwyd yn gywir o'r Ymddiriedolwyr.

Caiff yr Ymddiriedolwyr eu grymuso i benodi a symud Ymddiriedolwyr yn unol â darpariaethau'r Erthyglau Cymdeithasu. Mae holl Ymddiriedolwyr yr elusen yn derbyn cynefino a hyfforddiant ac nid oes unrhyw Ymddiriedolydd yn derbyn cydnabyddiaeth ariannol am eu gwaith gyda'r elusen.

Manylion cyfeirnod a gweinyddol

Rhif Cofrestru Cwmni

02380564 (Lloegr a Chymru)

Rhif Cofrestru Elusen 1128527

Swyddfa gofrestredig

Swyddfa 26, 14 Neptune Court,
Vanguard Way, Caerdydd CF24 5PJ

Archwilwyr

Bevan Buckland LLP

Cyfrifyddion Siartredig, ac Archwilwyr Statudol,
Llawr Daeor Cardigan House, Castle Court,
Parc Menter Abertawe, Abertawe
SA7 9LA

Ysgrifennydd Cwmni

Katrina Michael

Ymddiriedolwyr

Andrew Martyn-Johns
(Cadeirydd)
Annibynnol

Alan Brunt
(Is-gadeirydd)
Cymdeithas Tai
Bron Afon

Kyle Burgess
(Trysorydd)
Cymdeithas
Tai Cadwyn

Andrew Vye
Grŵp Pobl

Paula Kennedy
(Is-gadeirydd)
Cartrefi Melin
(ymddiswyddodd
Tachwedd 2023)

Debbie Green
Grŵp Tai Coastal
(ymddiswyddodd
Tachwedd 2023)

Stacy Thomas
Cartrefi Cymoedd
Merthyr
(cyfetholwyd
Ebrill 2024)

Rachel Storr-Barber
Cymdeithas
Tai ClwydAlyn
(cyfetholwyd
Ebrill 2024)

Sarah Schofield
Cymdeithas Tai
Adra (cyfetholwyd
Ebrill 2024)

Sharon Lee
Tai Aelwyd
(cyfetholwyd
Ebrill 2024)

Natasha Peets
Annibynnol
(ymddiswyddodd
Tachwedd 2023)

Sara Brock
Cymdeithas
Tai Hafod
(ymddiswyddodd
Ionawr 2024)

Aled Rowlands
Annibynnol
(penodwyd
Tachwedd 2023)

Hugh Barrett
Annibynnol
(penodwyd
Tachwedd 2023)

Lesley Kirkpatrick
Annibynnol tan Ionawr
2024, Cymdeithas Tai Dewis
Cyntaf o Ionawr 2024

Scott Sanders
Linc Cymru
(ymddiswyddodd
Tachwedd 2023)

→ **Datganiad o gyfrifoldebau yr ymddiriedolwyr**

Mae'r ymddiriedolwyr (sydd hefyd y/n gyfarwyddwyr Cartrefi Cymunedol Cymru) ar gyfer dibenion cyfraith cwmni) yn gyfrifol am baratoi Adroddiad yr Ymddiriedolwyr a'r datganiadau ariannol yn unol â chyfraith berthnasol a Safonau Cyfrifeg y Deyrnas Unedig (Arfer Cyfrifeg a Dderbynnir yn Gyffredinol (SORP) y Deyrnas Unedig) yn cynnwys Safon Adrodd Ariannol 102 "Y Safon Adrodd Ariannol sy'n weithredol yn y Deyrnas Unedig a Gweriniaeth Iwerddon".

Mae cyfraith cwmni yn ei gwneud yn ofynnol i'r ymddiriedolwyr baratoi datganiadau ariannol ar gyfer pob blwyddyn ariannol sy'n rhoi golwg gywir a theg o gyflwr busnes y cwmni elusennol a'r adnoddau a dderbyniwyd a defnydd adnoddau, yn cynnwys incwm a gwariant, y cwmni elusennol ar gyfer y cyfnod hwnnw. Wrth baratoi'r datganiadau ariannol hynny, mae'n ofynnol i'r ymddiriedolwyr:

- ddethol polisiâu cyfrifeg addas a'u gweithredu mewn modd cyson;
- arsylwi'r dulliau ac egwyddorion yn SORP yr elusen;
- ffurfio barn ac amcangyfrifon

sy'n rhesymol a doeth;

- paratoi'r datganiadau ariannol ar sail busnes hyfyr os nad yw'n amhriodol tybio y bydd y cwmni elusennol yn parhau mewn busnes.

Mae'r ymddiriedolwyr yn gyfrifol am gadw cofnodion cyfrifeg cywir sy'n datgelu gyda chywirdeb rhesymol ar unrhyw amser sefyllfa ariannol y cwmni elusennol a'u galluogi i sicrhau fod y datganiadau ariannol yn cydymffurfio gyda Deddf Cwmnïau 2006. Maent hefyd yn gyfrifol am ddiogelu asedau'r cwmni elusennol ac felly am gymryd camau rhesymol i atal a chanfod twyll ac afreoleidd-dra arall.

Cyn belled ag y gŵyr yr ymddiriedolwyr:

- nid oes unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol nad yw archwilyr y cwmni elusennol yn gwybod amdani; ac
- mae'r ymddiriedolwyr wedi cymryd pob cam y dylent fod wedi eu cymryd i ddod i wybod am unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol ac i sefydlu fod yr archwilyr yn gwybod am yr wybodaeth honno.

Cymeradwywyd drwy orchymyn y bwrdd ymddiriedolwyr ar 23 Gorffennaf 2024 a llofnodwyd ar ei ran gan

R A Martyn-Johns – Ymddiriedolydd

Cynhadledd
Llywodraethiant
CCC 2024

Adroddiad yr Archwilwyr Annibynnol

Barn

Rydym wedi archwilio datganiadau ariannol Cartrefi Cymunedol Cymru (y 'cwmni elusennol') ar gyfer y flwyddyn a ddiweddodd 31 Mawrth 2024 sy'n cynnwys y Datganiad Gweithgareddau Ariannol, y Datganiad Sefyllfa Ariannol, y Datganiad Llif Arian Parod a nodiadau i'r datganiadau ariannol, yn cynnwys crynodeb o bolisiau cyfrifeg sylweddol.

Y fframwaith adrodd ariannol a weithredwyd yw cyfraith berthnasol a Safonau Cyfrifeg y Deyrnas Unedig (Ymarfer Cyfrifeg a Argymhellir yn Gyffredinol y Deyrnas Unedig), yn cynnwys Safon Adrodd Ariannol 102 'Y Safon Adrodd Ariannol sy'n weithredol yn y Deyrnas Unedig a Gweriniaeth Iwerddon'.

Yn ein barn ni mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi golwg wir a theg o gyflwr busnes y cwmni elusennol fel ar 31 Mawrth 2024 a'i adnoddau a dderbyniwyd a defnydd adnoddau, yn cynnwys ei incwm a gwariant, am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny;
- wedi eu paratoi'n gywir yn unol â'r Arfer Cyfrifeg a Dderbynnir yn Gyffredinol yn y Deyrnas Unedig, yn cynnwys afonnnwys Safon Adrodd Ariannol 102 'Y Safon Adrodd Ariannol sy'n weithredol yn y Deyrnas

Unedig a Gweriniaeth Iwerddon'; a

- wedi eu paratoi yn unol â gofynion Deddf Cwmnïau 2006.

Sail y farn

Fe wnaethom gynnal ein harchwiliad yn unol â Safonau Rhyngwladol ar Archwilio (DU) (ISAs (UK)) a chyfraith berthnasol. Caiff ein cyfrifoldebau dan y safonau hynny eu disgrifio ymhellach yng nghyfrifoldebau'r Archwilwyr ar gyfer archwilio adran datganiadau ariannol ein hadroddiad. Rydym yn annibynnol o'r cwmni elusennol yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'n harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y Deyrnas Unedig, yn cynnwys Safon Moesegol y FRC, a rydym wedi cyflawni ein cyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credwn fod y dystiolaeth archwilio a gawsom yn ddigonol a phriodol i roi sail ar gyfer ein barn.

Casgliadau'n ymwneud â busnes hyfyw

Wrth archwilio'r datganiadau ariannol, daethom i'r casgliad fod defnydd yr ymddiriedolwyr o'r sail busnes hyfyw o gyfrifeg wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol.

Yn seiliedig ar y gwaith a wnaethom, nid ydym wedi dynodi unrhyw ansicrwydd sylweddol yn ymwneud â digwyddiadau nac amodau

Yn ein barn ni mae'r datganiadau ariannol yn rhoi golwg wir a theg o gyflwr busnes y cwmni elusennol fel ar 31 Mawrth 2024

→

ADRODDIAD YR ARCHWILWYR ANNIBYNNOL

→ a fedrai, ar ben eu hunain neu gyda'i gilydd, fwrw amheuaeth sylweddol ar allu'r cwmni elusennol i barhau fel busnes hyfyw am gyfnod o ddeuddeg mis o leiaf o pryd yr awdurdodir cyhoeddi'r datganiadau ariannol.

Caiff ein cyfrifoldebau ni a chyfrifoldebau'r ymddiriedolwyr yng nghyswllt busnes hyfyw eu disgrifio yn adrannau perthnasol yr adroddiad hwn.

Gwybodaeth arall

Mae'r ymddiriedolwyr yn gyfrifol am yr wybodaeth arall. Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys yr wybodaeth a gynhwysir yn yr Adroddiad Blyneddol, heblaw'r datganiadau ariannol ac Adroddiad ein Harchwilwyr Annibynnol ar hynny.

Nid yw ein barn ar y datganiadau ariannol yn cynnwys yr wybodaeth arall a, heblaw i'r graddau a gaiff ei nodi yn benodol fel arall yn ein hadroddiad, nid ydym yn datgan unrhyw fath o sicrwydd a chasgliad ar hynny.

Mewn cysylltiad â'n harchwiliad o'r datganiadau ariannol, ein cyfrifoldeb ni yw darllen yr wybodaeth arall ac wrth wneud hynny, ystyried os yw'r wybodaeth arall yn sylweddol anghyson gyda'r datganiadau ariannol neu yr ymddengys fod ein gwybodaeth a gafwyd yn yr archwiliad neu fel arall wedi ei gam-ddatgan yn sylweddol. Os dynodwn unrhyw anghysondebau

sylweddol neu anghysondebau sylweddol tebygol, mae'n ofynnol i ni benderfynu os yw hyn yn achosi camddatganiad sylweddol yn y datganiadau ariannol eu hunain. Os, yn seiliedig ar y gwaith a wnaethom, y deawn i'r casgliad fod camddatganiad sylweddol o'r wybodaeth arall yma, mae'n ofynnol i ni adrodd y ffaith honno. Nid oes gennym ddim i'w adrodd yn y cyswllt hwn.

Barn ar faterion eraill a ragnodwyd gan Ddeddf Cwmnïau 2006

Yn ein barn ni, yn seiliedig ar y gwaith a gynhaliwyd wrth gynnal yr archwiliad hwn:

- mae'r wybodaeth a roddwyd yn yr Adroddiad i'r Ymddiriedolwyr ar gyfer y flwyddyn ariannol y caiff y datganiadau ariannol eu paratoi ar eu cyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol; a
- cafodd Adroddiad yr Ymddiriedolwyr ei baratoi yn unol â'r gofynion cyfreithiol cymwys.

Materion y mae'n ofynnol i ni adrodd arnynt drwy eithriad

Yng ngoleuni'r wybodaeth a'r ddealltwriaeth o'r cwmni elusennol a'i amgylchedd a gafwyd wrth gynnal yr archwiliad, nid ydym wedi dynodi unrhyw gamddatganiadau sylweddol

Ty Copr,
Castell-nedd
Tai Tarian

yn Adroddiad yr Ymddiriedolwyr.

Nid oes gennym ddim i'w adrodd yng nghyswllt y materion dilynol lle mae Deddf Cwmnïau 2006 yn ei gwneud yn ofynnol i ni adrodd i chi os, yn ein barn ni:

- na chafodd cofnodion cyfrifeg digonol eu cadw ac na dderbyniwyd gwybodaeth ddigonol ar gyfer ein harchwiliad gan ganghennau nad ydym wedi ymweld â nhw; neu
- nad yw'r datganiadau ariannol yn cytuno gyda'r cofnodion a ffurflenni cyfrifeg; neu
- na chafodd rhai datganiadau o gydnabyddiaeth ariannol ymddiriedolwyr a nodir gan y gyfraith eu gwneud; neu
- nad ydym wedi derbyn yr holl

wybodaeth ac esboniadau rydym eu hangen ar gyfer ein harchwiliad; neu

- nad oedd gan yr ymddiriedolwyr hawl i fanteisio ar yr eithriad cwmnïau bach o'r gofyniad i baratoi Adroddiad Strategol neu wrth baratoi adroddiad yr Ymddiriedolwyr.

Cyfrifoldebau Ymddiriedolwyr

Fel yr esbonnir yn llawnach yn Natganiad Cyfrifoldebau Ymddiriedolwyr, mae'r ymddiriedolwyr (sydd hefyd yn gyfarwyddwyr y cwmni elusennol ar gyfer dibenion cyfraith cwmni) yn gyfrifol am baratoi'r datganiadau ariannol ac am fod yn fodlon eu bod yn rhoi golwg wir a theg, ac am unrhyw reolaeth fewnol y mae'r ymddiriedolwyr yn penderfynu sydd ei hangen i alluogi paratoi datganiadau ariannol sy'n rhydd o gamddatganiad sylweddol, p'un ai drwy dwyll neu gamgymeriad.

Wrth baratoi'r datganiadau ariannol, mae'r ymddiriedolwyr yn gyfrifol am asesu gallu'r cwmni elusennol i barhau fel busnes hyfyw, gan ddatgelu, fel sy'n gymwys, faterion yn gysylltiedig â busnes hyfyw a defnyddio sail busnes hyfyw o gyfrifeg os nad yw'r ymddiriedolwyr naill ai yn bwriadu datod y cwmni elusennol neu i ddod â gweithrediadau i ben, neu nad oes ganddynt unrhyw ddewis arall realistig heblaw gwneud hynny.

ADRODDIAD YR ARCHWILWYR ANNIBYNNOL

→ **Ein cyfrifoldebau am archwilio'r datganiadau ariannol**

Ein amcanion yw cael sicrwydd rhesymol am p'un ai yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn rhydd o gamddatganiad sylweddol, p'un ai oherwydd twyll neu gamgymeriad, ac yn cyhoeddi adroddiad yr Archwilwyr Annibynnol sy'n cynnwys ein barn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd, ond nid yw'n warant y bydd archwiliad a gynhaliwyd yn unol gyda ISAs (UK) bob amser yn canfod camddatganiad sylweddol pan mae'n bodoli. Gall camddatganiadau ddeillio o dwyll neu gamgymeriad a chânt eu hystyried yn sylweddol os, yn unigol neu gyda'i gilydd, y gellid disgwyl iddynt yn rhesymol ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a gymerir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Caiff i ba raddau y gall ein gweithdrefnau ganfod afreoleidd-dra, yn cynnwys twyll ei nodi isod:

I ba raddau yr ystyriwyd y gallai'r archwiliad ganfod afreoleidd-dra, yn cynnwys twyll

Rydym yn dynodi ac asesu risgiau camddatganiad sylweddol o'r Datganiadau Ariannol, p'un ai oherwydd twyll neu gamgymeriad, ac yna gynllunio a chynnal gweithdrefnau archwilio i

ymateb i'r risgiau hynny, yn cynnwys cael tystiolaeth archwilio sy'n ddigonol a phriodol i roi sail ar gyfer ein barn.

Fe wnaethom drafod annibyniaeth ein harchwiliad gan gydymffurfio gyda Safon Moesegol Diwygiedig 2019 gydag aelodau'r tîm ymgysylltu wrth gynllunio'r archwiliad a monitro ein hannibyniaeth yn barhaus ar hyd y broses.

Dynodi ac asesu risgiau posibl yn gysylltiedig ag afreoleidd-dra

Wrth ddynodi ac asesu risgiau camddatganiad sylweddol yng nghyswllt afreoleidd-dra, yn cynnwys

CCC staff yn
dod ynghyd
mewn sesiwn
cynllunio

ADRODDIAD YR ARCHWILWYR ANNIBYNNOL

twyll a diffyg cydymffurfiaeth gyda chyfreithiau a rheoliadau, roedd ein gweithdrefnau'n cynnwys y dilynol:

- dynodi, gwerthuso a chydymffurfio gyda chyfreithiau a rheoliadau a ph'un ai oeddent yn gwybod am unrhyw achosion o ddiffyg cydymffurfiaeth;
- canfod ac ymateb i risgiau twyll ac os oes ganddynt wybodaeth o unrhyw dwyll gwirioneddol, amheuaeth o dwyll neu dwyll honedig;
- y mesurau rheoli mewnol a sefydlwyd i liniaru risgiau yn gysylltiedig â thwyll neu ddiffyg cydymffurfiaeth gyda chyfreithiau a rheoliadau;
- trafod ymysg y tîm ymgysylltu sut a lle y gallai twyll ddigwydd yn y datganiadau ariannol ac unrhyw ddangoswyr posibl o dwyll;
- cael dealltwriaeth o'r fframweithiau cyfreithiol a rheoleiddiol y mae'r Elusen yn gweithredu ynddynt, gyda ffocws ar y cyfreithiau a'r rheoliadau hynny oedd ag effaith uniongyrchol ar y datganiadau ariannol neu a gafodd effaith sylfaenol ar weithrediadau'r Elusen. Roedd y cyfreithiau a rheoliadau allweddol y gwnaethom eu hystyried yn y cyd-destun hwn yn cynnwys Deddf Cwmnïau y Deyrnas Unedig a deddfwriaeth berthnasol ar drethiant.

Ymateb archwiliad i'r risgiau a ddynodwyd

Yn ogystal â'r uchod, roedd ein gweithdrefnau i ymateb i'r risgiau a ddynodwyd yn cynnwys y dilynol:

- adolygu datgeliadau'r datganiad ariannol a phrofi dogfennau atebol i asesu cydymffurfiaeth gyda chyfreithiau a rheoliadau perthnasol;
- holi rheolwyr am ymglyfreitha a hawliadau gwirioneddol a phosibl; cyflawni gweithdrefnau dadansoddi i ddynodi unrhyw berthnasodedd annisgwyl a allai ddangos risgiau o gamddatganiad sylweddol oherwydd twyll;
- darllen cofnodion cyfarfodydd sy'n ymwneud â llywodraethiant;
- wrth asesu risg twyll drwy wrthwneud rheolwyr ar fesurau rheoli, gan brofi pa mor briodol yw cofnodion dyddlyfrau ac addasiadau eraill;
- asesu os yw dyfarniadau a wnaethpwyd mewn amcangyfrifon cyfrifeg yn dangos unrhyw ragfarn bosibl a;
- gwerthuso rhesymeg weithredol unrhyw drafodion sylweddol sy'n anarferol neu tu allan i'r llwybr gweithredu arferol.

Fe wnaethom hefyd gyfathrebu cyfreithiau a rheoliadau a ddynodwyd

ADRODDIAD YR ARCHWILWYR ANNIBYNNOL

→ ac unrhyw risgiau twyll posibl i holl aelodau'r tîm ymgysylltu a pharhau'n effro i unrhyw arwyddion o dwyll neu ddiffyg cydymffurfiaeth gyda chyfreithiau a rheoliadau drwy gydol yr archwiliad;

Mae disgrifiad pellach o'n cyfrifoldebau ar gyfer archwilio y datganiadau ariannol ar gael ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol yn www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn ffurfio rhan o'n Hadroddiad i'r Archwilwyr Annibynnol.

Y defnydd o'n hadroddiad

Gwneir yr adroddiad hwn yn llwyr i aelodau'r cwmni elusennol, fel corff, yn unol â Phennod 3 Rhan 16 Deddf Cwmnïau 2006. Cynhaliwyd ein

gwaith archwilio fel y gallem ddatgan i aelodau'r cwmni elusennol y materion hynny y mae'n ofynnol i ni eu nodi iddynt mewn adroddiad archwilwyr ac am ddim diben arall. I'r graddau llawnaf a ganiateir gan y gyfraith, nid ydym yn derbyn na thybio cyfrifoldeb i unrhyw un heblaw'r cwmni elusennol ac aelodau'r cwmni elusennol fel corff, ar gyfer ein gwaith archwilio, neu ar gyfer y farn yr ydym wedi ei ffurfio.

Cynhadledd
Flynyddol
CCC 2023

Llinos Williams (Uwch Archwilydd Statudol) dros ac ar ran Bevan Buckland

LLP Cyfrifwyr Siartredig ac Archwilwyr Statudol

Llawr Daear Cardigan House, Castle Court, Parc Menter Abertawe, Abertawe, SA7 9LA

Dyddiad:

Datganiad Ariannol

ar gyfer y flwyddyn
a ddiweddodd
31 Mawrth 2024
ar gyfer Cartrefi
Cymunedol Cymru

Cynhadledd
Cyllid CCC 2024

Datganiad Gweithgareddau Ariannol

Datganiad gweithgareddau ariannol am y flwyddyn a ddiweddodd 31 March 2024	Nodi- adau	Cronfeydd heb gyfyngiad £	Cronfeydd gyda chyfyngiad £	2024 Cyfanswm cronfeydd £	2023 Cyfanswm cronfeydd £
INCWM A GWADDOLION O					
Cyfraniadau a chymynroddion	3	3,397	–	3,397	540
Gweithgareddau elusennol	6	1,897,192	–	1,897,192	1,730,584
Gweithgareddau masnachu eraill	4	45,816	–	45,816	–
Incwm buddsoddiad	5	28,533	–	28,533	3,403
Cyfanswm		1,974,938	–	1,974,938	1,734,527
GWARIANT AR					
Codi cronfeydd	7	45,816	–	45,816	–
Gweithgareddau elusennol	8	1,642,286	3,938	1,646,224	1,668,312
Cyfanswm		1,688,102	3,938	1,692,040	1,668,312
INCWM NET/(GWARIANT)					
Enillion (colledion) eraill cydnabyddedig		286,836	(3,938)	282,898	66,215
Enillion/(colledion) actiwaraid ar gynlluniau budd diffiniedig		(149,000)	–	(149,000)	(147,000)
Symudiad net mewn cronfeydd		137,836	(3,938)	133,898	(80,785)
CYSONIAD CRONFEYDD					
Cyfanswm cronfeydd a ddygwyd ymlaen		76,854	28,257	105,111	185,896
CYFANSWM CRONFEYDD A GARIWYD YMLAEN		214,690	24,319	239,009	105,111

Mae'r nodiadau yn ffurfio rhan o'r datganiadau ariannol yma

Datganiad Sefyllfa Ariannol

Cynhadledd
Llywodraethiant
CCC 2024

Datganiad sefyllfa ariannol 31 Mawrth 2024	Nodi- adau	Cronfeydd heb gyfyngiad £	Cronfeydd gyda chyfyngiad £	2024 Cyfanswm cronfeydd £	2023 Cyfanswm cronfeydd £
ASEDAU SEFYDLOG					
Asedau anniriaethol	15	3,306	–	3,306	6,612
Asedau diriaethol	16	23,785	–	23,785	11,434
Buddsoddiadau	17	1	–	1	1
		27,092	–	27,092	18,047
ASEDAU CYFREDOL					
Dyledwyr	18	1,038,619	–	1,038,619	571,050
Arian parod yn y banc		1,511,968	24,319	1,536,287	1,888,837
		2,550,587	24,319	2,574,906	2,459,887
CREDYDWYR					
Symiau a ddaw'n ddyledus o fewn un flwyddyn	19	(1,824,989)	–	(1,824,989)	(1,869,823)
ASEDAU CYFREDOL NET		725,598	24,319	749,917	590,064
CYFANSWM ASEDAU LLAI RHWYMEDIGAETHAU CYFREDOL		752,690	24,319	777,009	608,111
RHWYMEDIGAETHAU PENSIWN	22	(538,000)	–	(538,000)	(503,000)
ASEDAU/ RHWYMEDIGAETHAU (NET)		214,690	24,319	239,009	105,111
CRONFEYDD	21				
Cronfeydd heb gyfyngiad				214,690	76,854
Cronfeydd gyda chyfyngiad				24,319	28,257
CYFANSWM CRONFEYDD				239,009	105,111

Cafodd y datganiadau ariannol hyn eu paratoi yn unol â'r darpariaethau sy'n weithredol i gwmnïau elusennol sy'n destun i'r drefn cwmnïau bach.

Cymeradwywyd y datganiadau ariannol gan y Bwrdd Ymddiriedolwyr ac awdurdod eu cyhoeddi ar 23 Gorffennaf 2024 a chawsant eu llofnodi ar ei ran gan:

R A Martyn-Johns
Ymddiriedolydd

Datganiad Llif Arian

Datganiad llif arian parod am y flwyddyn a ddiweddodd 31 Mawrth 2024	Nodiadau	2024 £	2023 £
Llif arian parod o weithgareddau gweithredu			
Arian parod a gynhyrchwyd o weithrediadau	1	(354,572)	131,134
Arian parod net (a ddefnyddiwyd yn) a ddarparwyd gan weithgareddau gweithredu		(354,572)	131,134
Llif arian parod o weithgareddau buddsoddi			
Prynu asedau sefydlog anniriaethol		–	(9,918)
Prynu asedau sefydlog diriaethol		(26,511)	(908)
Llog a dderbyniwyd		28,533	3,403
Arian parod net a ddarparwyd gan/(ddefnyddiwyd mewn) gweithgareddau buddsoddi		2,022	(7,423)
Newid mewn arian parod a chyfwerth ag arian parod yn y cyfnod adrodd		(352,550)	123,711
Arian parod a chyfwerth ag arian parod ar ddecrau'r cyfnod adrodd		1,888,837	1,765,126
Arian parod a chyfwerth ag arian parod ar ddiwedd y cyfnod adrodd		1,536,287	1,888,837

Nodiadau i'r Datganiad o Lif Arian

1. Cysoni incwm net gyda llif arian parod net o weithgareddau gweithredu

	2024 £	2023 £
INCWM NET AR GYFER Y CYFNOD ADRODD (FEL YN Y DATGANIAD GWEITHGAREDDAU ARIANNOL)	282,898	66,215
Addasiadau ar gyfer:		
Costau dibrisiant	16,620	11,596
Colled ar waredu asedau sefydlog	845	–
Llog a gafwyd	(28,533)	(3,403)
(Cynnydd)/gostyngiad mewn dyledwyr	(467,569)	53,075
(Gostyngiad)/cynnydd mewn credydwyr	(44,833)	118,651
Gwahaniaeth rhwng ffioedd pensiwn a chyfraniadau arian parod	(114,000)	(115,000)
Arian parod net a (ddefnyddiwyd yn)/ddarparwyd gan weithrediadau	(354,572)	131,134

2. Dadansoddiad o newidiadau mewn cronfeydd net

	Ar 1/4/23 £	Llif arian parod £	Ar 31/3/24 £
ARIAN PAROD NET	1,888,837	(352,550)	1,536,287
Arian parod yn y banc	1,888,837	(352,550)	1,536,287
Cyfanswm	1,888,837	(352,550)	1,536,287

Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol

1. Polisiau cyfrifeg

Sail Paratoi

Paratowyd datganiadau ariannol y corff elusennol, sy'n gorff budd cyhoeddus dan FRS 102, yn unol â SORP Elusennau (FRS 102) 'Cyfrifeg ac Adrodd gan Elusennau: Datganiad o Arfer a Argymhellir gweithredol i elusennau yn paratoi eu cyfrifon yn unol â'r Safonau Adrodd Ariannol gweithredol yn y Deyrnas Unedig a Gweriniaeth Iwerddon (FRS) (daeth i rym 1 Ionawr 2019'), Safon Adrodd Ariannol 102 'Y Safon Adrodd Ariannol gweithredol yn y Deyrnas Unedig a Gweriniaeth Iwerddon' a Deddf Cwmnïau 2006'. Cafodd y datganiadau ariannol eu paratoi dan y confensiwn cost hanesyddol.

Paratoi datganiadau ariannol cyfunol

Mae'r datganiadau ariannol yn cynnwys gwybodaeth am Cartrefi Cymunedol Cymru fel cwmni unigol ac nid ydynt yn cynnwys gwybodaeth ariannol gyfunol fel rhiant y grŵp. Mae'r elusen yn eithriedig dan Adran 399(2)A Deddf Cwmnïau 2006 ac Offeryn Statudol – 2008/629 Rheoliad 19 o'r gofynion i baratoi datganiadau ariannol cyfunol.

Mae'r Ymddiriedolwyr wedi adolygu sefyllfa'r is-gwmni (Cartrefi Cymunedol Cymru – Polisi ac Ymchwil Cyf) ar ddiwedd y flwyddyn ac yn teimlo bod y

gwahaniaeth rhwng y swm a gyfrannwyd i'r elusen o gymharu â'r incwm i'r is-gwmni yn ansylweddol i haeddu cyfuno.

Roedd cyfanswm incwm yr is-gwmni yn gyfanswm o £56,153 (2023: £540) gyda threuliau o £52,756 (2023: £1). Mae asedau net yr is-gwmni ar ddiwedd y flwyddyn yn £dim (2023: £dim).

Incwm

Caiff yr holl incwm ei gydnabod yn y Datganiad Gweithgareddau Ariannol unwaith mae gan yr elusen hawl i'r cronfeydd, cafodd unrhyw amodau perfformiad a roddir ar yr eitem(au) incwm eu cyflawni, mae'n debygol y caiff yr incwm ei dderbyn ac y gellir mesur y swm yn ddibynadwy.

Caiff incwm o grantiau'r llywodraeth a grantiau eraill, p'un ai yn grantiau 'cyfalaf' neu grantiau 'refeniw', ei gydnabod pan mae gan yr elusen hawl i'r cronfeydd, y cafodd unrhyw amodau perfformiad a osodir ar y grantiau eu cyflawni, mae'n debygol y caiff yr incwm ei dderbyn a bod y swm y gellir ei fesur yn ddibynadwy ac y gellir mesur y swm yn ddibynadwy ac ni chaiff ei ohirio.

Caiff incwm ffioedd aelodaeth ei gyfrifo ar sail croniadau a chaiff ei gydnabod yng nghyfnod yr aelodaeth.

Caiff incwm o gyrsiau a

chynadleddau ei gydnabod pan gynhelir y digwyddiad dan sylw.

Caiff llog ar gronfeydd a gedwir ar adnau ei gynnwys pan mae'n dderbyniadwy a gall yr elusen fesur y swm yn ddibynadwy; mae hyn fel arfer pan geir hysbysiad o'r llog a dalwyd neu sy'n daladwy gan y banc.

Gwariant

Caiff rhwymedigaethau eu cydnabod fel gwariant cyn gynted â bod rhwymedigaeth cyfreithiol neu adeiladol yn ymrwmo'r elusen i'r gwariant hwnnw, mae'n debygol y bydd angen trosglwyddo buddion economaidd mewn setliad a gellir mesur swm y rhwymedigaeth yn ddibynadwy. Caiff gwariant ei gyfrifo ar sail croniadau a chafodd ei ddosbarthu dan benawdau sy'n cronni'r holl gost yn gysylltiedig gyda'r categori. Lle na fedrir priodoli costau yn uniongyrchol i benawdau neilltuol cawsant eu dyrannu i weithgareddau ar sail sy'n gyson gyda defnydd adnoddau.

Mae gwariant elusennol yn cynnwys y costau hynny a gaiff yr elusen wrth gyflawni ei gweithgareddau, yn gostau y gellir ei priodoli'n uniongyrchol a hefyd gostau cymorth anuniongyrchol.

Dyrannu a dosrannu costau cymorth

Costau cymorth yw'r swyddogaethau

hynny sy'n cynorthwyo gwaith yr elusen ond nad ydynt yn gwneud gweithgareddau elusennol yn uniongyrchol. Mae costau cymorth yn cynnwys costau swyddfa gefn, cyllid, personél, cyflogres a chostau llywodraethiant sy'n cefnogi gweithgareddau'r elusen. Rhoddir nodyn o'r costau hyn yn nodyn 9.

Cynhadledd
Cyllid
CCC 2024

Asedau sefydlog anniriaethol

Darperir amorteiddio yn dilyn y cyfraddau blynyddol dilynol er mwyn dileu pob ased dros ei amcangyfrif oes ddefnyddiol.

Asedau sefydlog diriaethol

Darperir dibrisiant ar y cyfraddau blynyddol dilynol er mwyn dileu pob ased dros ei amcangyfrif oes ddefnyddiol.

- Gosodion a ffitiadau – 20% balans gostyngol
- Offer cyfrifiadurol – 25% llinell syth

Asedau sefydlog diriaethol

Caif asedau mwy na £1,000 eu cyfalafu.

Trethiant

Caiff yr elusen ei heithrio o dreth ar incwm ac enillion a ddaw o fewn adran 505 Deddf Trethi 1988 neu adran 252 Deddf Trethiant Enillion Taladwy 1992 i'r graddau y cânt eu cymhwyso i'r amcanion elusenol.

Cyfrifeg cronfa

Mae cronfeydd heb gyfyngiad ar gael i'w defnyddio ar ddisgresiwn yr Ymddiriedolaeth i hybu amcanion cyffredinol yr elusen ac na chafodd eu dynodi ar gyfer dibenion eraill.

Mae cronfeydd dynodedig yn gronfeydd heb gyfyngiad a glustnodwyd gan yr Ymddiriedolwyr ar gyfer dibenion neilltuol a ddaw mewn cyfnodau yn y dyfodol.

Cronfeydd gyda chyfyngiad yw cronfeydd y mae cyfyngiadau penodol arnynt a osodwyd gan roddwyr neu a gafodd eu codi gan yr elusen ar gyfer dibenion neilltuol. Caiff nod a defnydd pob cronfa gyfyngedig eu rhoi yn y nodiadau i'r datganiadau ariannol.

Costau pensiwn a buddion ôl-ymddeol eraill

Ar gyfer cynlluniau budd-dal diffiniedig y symiau a godir i'r Datganiad Gweithgareddau Ariannol yw'r costau gwasanaeth cyfredol a cholledion ar setliadau a chwtogiadau. Cânt eu cynnwys fel rhan o gostau staff. Caiff costau gwasanaeth y gorffennol eu cydnabod yn uniongyrchol yn y Datganiad Gweithgareddau Ariannol os cafodd y buddion eu breinio. Os na chafodd y buddion eu breinio yn syth, caiff y costau eu cydnabod dros y cyfnod nes bod breinio yn digwydd. Caiff cost llog a'r adeniliad disgwyliedig ar asedau eu dangos fel swm net costau cyllid arall neu gredydau ger llog. Caiff adenillion a cholledion actiwaraid eu cydnabod yn syth yn y Datganiad Gweithgareddau Ariannol.

Caiff cynlluniau budd diffiniedig eu cyllido, gydag asedau'r cynllun yn cael eu dal ar wahân i rai yr elusen, mewn cronfeydd ar wahân a weinyddir gan ymddiriedolwyr. Caiff asedau cynllun pensiwn eu mesur ar werth teg a chaiff rhwymedigaethau eu mesur ar sail actiwaraid yn defnyddio dull uned amcanol a'i ostwng ar gyfradd gyfwerth â chyfradd gyfredol adeniliad ar fond corfforaethol ansawdd uchel neu o werth cyfatebol a thymor i rwymedigaethau'r cynllun. Ceir y prisiadau actiwaraid

o leiaf bob tair blynedd a chânt eu diweddarau ar ddyddiad pob mantolen. Caiff yr ased neu rwymedigaeth budd diffiniedig dilynol, net o'r dreth ohiriedig gysylltiedig, eu cyflwyno ar wahân ar ôl asedau net eraill ar wyneb y fantolen.

Ymrwymïadau hur bwrcas a phrydlesau

Caiff rhenti a gaiff eu talu dan brydlesau gweithredu eu codi ar y cyfrif elw a cholled ar sail llinell syth dros gyfnod y brydles.

Buddsoddiadau

Caiff buddsoddiadau eu cynnwys yn y cyfrifon ar werth marchnad. Lle cânt eu dal fel buddsoddiad parhaus cânt eu cynnwys o fewn Asedau Sefydlog. Caiff enillion heb eu gwireddu a ddelir eu cynnwys ar wahân i Incwm Buddsoddi dan 'Enillion Eraill Cydnabyddedig'.

Caiff y buddsoddiad yn yr is-gwmni ei gofnodi ar werth yr asedau net ar y dyddiad y daeth yr is-gwmni i'r grŵp.

Incwm Gohiriedig

Mae incwm gohiriedig yn cynrychioli incwm a dderbyniwyd ond nas enillwyd fel ar ddiwedd y flwyddyn. Mae incwm gohiriedig yn bennaf yn cynnwys incwm ar ffioedd aelodaeth a dderbyniwyd ymlaen llaw yn y cyfnod aelodaeth.

Junction
House, Barri
Newydd

Statws Cyfreithiol yr Elusen

Mae'r Elusen yn gwmni cyfyngedig drwy warant ac nid oes ganddi unrhyw gyfalaf cyfrandaliadau. Pe byddai'r elusen yn dirwyn i ben, mae'r rhwymedigaeth yng nghyswllt y warant wedi ei gyfyngu i £1 fesul aelod o'r elusen.

Dyledwyr

Caiff dyledwyr masnach a dyledwyr eraill eu cydnabod ar werth y setliad dyledus.

Arian parod yn y banc ac mewn llaw

Mae arian parod yn y banc ac arian parod mewn llaw yn cynnwys arian parod a buddsoddiadau tymor byr hylif iawn, gydag aeddfedrwydd byr o dri mis neu lai o'r dyddiad caffael neu agor y cyfrif adnau neu gyfrif tebyg.

Credydwy'r a darpariaethau

Caiff credydwy'r a darpariaethau eu cydnabod lle mae gan yr elusen

→ rwymedigaeth bresennol fel canlyniad i ddigwyddiad yn y gorffennol fydd yn debygol o arwain at drosglwyddo cronfeydd i drydydd parti ac y gall y swm dyledus i setlo'r rhwymedigaeth gael ei fesur neu ei amcangyfrif yn ddibynadwy. Fel arfer caiff credydwy'r a darpariaethau eu cydnabod ar eu swm setliad ar ôl caniatáu am unhyw ostyngiad masnach sy'n ddyledus.

Offerynnau Ariannol

Dewisodd yr elusen weithredu darpariaethau Adran 11 'Offerynnau Ariannol Sylfaenol' ac Adran 12 'Materion Eraill Offerynnau Ariannol' FRS 102 i'w holl offerynnau ariannol.

Caiff offerynnau ariannol eu cydnabod yn natganiad sefyllfa ariannol yr elusen pan ddaw'r elusen yn rhan o ddarpariaethau contractiol yr offeryn.

Caiff asedau a rhwymedigaethau ariannol eu gwrthbwysu, gyda'r symiau net a gyflwynir yn y datganiadau ariannol, lle mae hawl cyfreithiol orfodadwy i wrthbwysu'r symiau cydnabyddedig a bod bwriad i setlo ar sail net neu i wireddu'r ased a setlo'r rhwymedigaeth ar yr un pryd.

Asedau ariannol sylfaenol

Fel arfer caiff asedau ariannol sylfaenol,

sy'n cynnwys masnach ac eitemau derbyniadwy eraill a balansau arian parod a banc eu mesur i ddechrau ar bris y trafodiad yn cynnwys costau trafodiad a chânt wedyn eu cario ar gost wedi ei amorteiddio yn defnyddio'r dull llog gweithredol os nad yw'r trefniant yn cyfrif fel trafodiad ariannol, lle caiff y trafodiad ei fesur ar werth presennol derbyniadau'r dyfodol wedi eu gostwng ar gyfradd llog y farchnad.

Cyfarfod
cymuned
aelodau
Rheoleiddio a
Llywodraethiant
CCC

Caiff dyledwyr masnach, benthyciadau a symiau derbyniadwy eraill sydd â thaliadau sefydlog neu benderfynadwy na chaiff eu dyfynnu mewn marchnad actif eu dosbarthu fel “benthyciadau a symiau derbyniadwy”. Caiff benthyciadau a symiau derbyniadwy eu mesur ar gost wedi amorteiddio yn defnyddio’r dull llog gweithredol, llai unrhyw amhariad.

Caiff llog ei gydnabod drwy

gymhwyso’r gyfradd log weithredol, heblaw am symiau derbyniadwy tymor byr lle byddai cydnabod llog yn ansylweddol. Mae’r dull llog gweithredol yn ddull o gyfrif cost wedi amorteiddio ar gyfer offeryn dyled ac o ddyrannu’r incwm llog dros y cyfnod perthnasol. Y gyfradd log weithredol yw’r gyfradd sy’n gostwng yn union yr amcangyfrif o dderbyniadau arian y dyfodol drwy oes ddisgwyliedig yr offeryn dyled i’r swm cario net ar gydnabyddiaeth ddechreuol.

Amhariad asedau ariannol

Caiff asedau ariannol, heblaw’r rhai a gaiff eu dal ar werth teg drwy elw a cholled, eu hasesu ar gyfer dangosyddion o amhariad ar bob dyddiad diwedd adrodd.

Caiff asedau ariannol eu hamharu lle mae tystiolaeth wrthrychol, fel canlyniad i un neu fwy o ddigwyddiadau a fu ar ôl y gydnabyddiaeth ddechreuol o’r ased ariannol, yr effeithiwyd ar yr amcangyfrif o lif arian y dyfodol. Os amherir ar ased, y golled amharu yw’r gwahaniaeth rhwng y swm cario a gwerth presennol yr amcangyfrif llif arian ar gyfradd log weithredol wreiddiol yr ased. Caiff y golled amhariad ei chydabod mewn elw neu golled.

Os oes gostyngiad yn y golled amhariad yn deillio o ddigwyddiad ar ôl cydnabod yr amhariad, caiff yr

→ amhariad ei wrthdroi. Mae'r gwrthdroi o'r fath fel nad yw'r swm cario cyfredol yn fwy nag a fyddai'r swm cario wedi bod pe byddai'r amhariad heb gael ei gydnabod yn flaenorol. Caiff y gwrthdroi mewn amhariad ei gydnabod mewn elw neu golled.

Dadgydnabod asedau ariannol

Dim ond pan fydd yr hawliau contractiol i'r llif arian o'r ased yn dod i ben neu y cânt eu setlo y caiff asedau ariannol eu dadgydnabod, neu pan fo'r elusen yn trosglwyddo'r ased ariannol ac yn sylweddol yr holl risgiau a gwobrau perchnogaeth i gorff arall, neu os caiff rhai risgiau a gwobrau sylweddol o berchnogaeth eu cadw ond y cafodd rheolaeth o'r ased ei throsglwyddo i barti arall a all werthu'r ased yn llwyr i drydydd parti heb fod yn gysylltiedig.

Dosbarthiad rhwymedigaethau ariannol

Caiff rhwymedigaethau ariannol eu dosbarthu yn ôl sylwedd y trefniadau contractiol yr ymrwymwyd iddynt.

Rhwymedigaethau ariannol sylfaenol

Caiff rhwymedigaethau ariannol sylfaenol, yn cynnwys symiau masnach a symiau eraill taladwy a benthyciadau gan gyd gwmnïau'r grŵp a ddosberthir fel dyled, eu cydnabod i ddechrau ar

bris y trafodiad os nad yw'r trefniant yn cyfrif fel trafodiad cyllido, lle caiff yr offeryn dyled ei fesur ar werth presennol derbyniadau'r dyfodol wedi eu gostwng ar gyfradd llog y farchnad.

Yn ddilynol caiff offerynnau dyled eu cario ar gost wedi ei amorteiddio, yn defnyddio'r dull cyfradd log weithredol.

Mae symiau taladwy masnach yn rhwymedigaethau i dalu am nwyddau neu wasanaethau a gafodd eu caffael fel rhan o gwrs cyffredin busnes gan gyflenwyr. Caiff cyfrifon taladwy eu dosbarthu fel rhwymedigaethau cyfredol os yw taliad yn ddyledus o fewn un flwyddyn neu lai. Caiff symiau taladwy masnach eu cydnabod i ddechrau ar bris trafodion ac wedyn eu mesur ar gost wedi ei amorteiddio yn defnyddio'r dull llog gweithredol.

Caiff rhwymedigaethau ariannol eu dosbarthu yn ôl sylwedd y trefniadau contractiol yr ymrwymir iddynt.

Dadgydnabod rhwymedigaethau ariannol

Caiff rhwymedigaethau ariannol eu dadgydnabod pan ddaw goblygiadau contractiol y cwmni i ben neu y cânt eu cyflawni neu eu canslo.

Cynhadledd
Flynyddol
CCC 2023

2. Dyfarniadau cyfrifeg critigol a ffynonellau allweddol o ansicrwydd amcangyfrif

Dyfarniadau rheoli sylweddol a ffynonellau allweddol o ansicrwydd amcangyfrif

Mae paratoi'r datganiadau ariannol yn ei gwneud yn ofynnol i reolwyr wneud dyfarniadau, amcangyfrifon a thybiaethau sy'n effeithio ar gymhwyso polisïau a symiau asedau a

rhwymedigaethau, incwm a threuliau a adroddwyd. Mae'r amcangyfrifon a'r thybiaethau cysylltiedig yn seiliedig ar brofiad hanesyddol a gwahanol ffactorau eraill y credir eu bod yn rhesymol yn yr amgylchiadau. Mae canlyniadau hyn yn ffurfio'r sail dros wneud y dyfarniadau am werthoedd cario asedau a rhwymedigaeth nad ydynt yn amlwg ar unwaith o ffynonellau eraill. Gall canlyniadau gwirioneddol wahaniaethu o'r amcangyfrifon hyn.

Caiff amcangyfrifon a'r tybiaethau sylfaenol eu hadolygu ar sail barhaus. Caiff diwygiadau i amcangyfrifon cyfrifeg eu cydnabod yn y cyfnod y caiff yr amcangyfrif ei ddiwygio ac unrhyw gyfnodau yn y dyfodol yr effeithir arnynt.

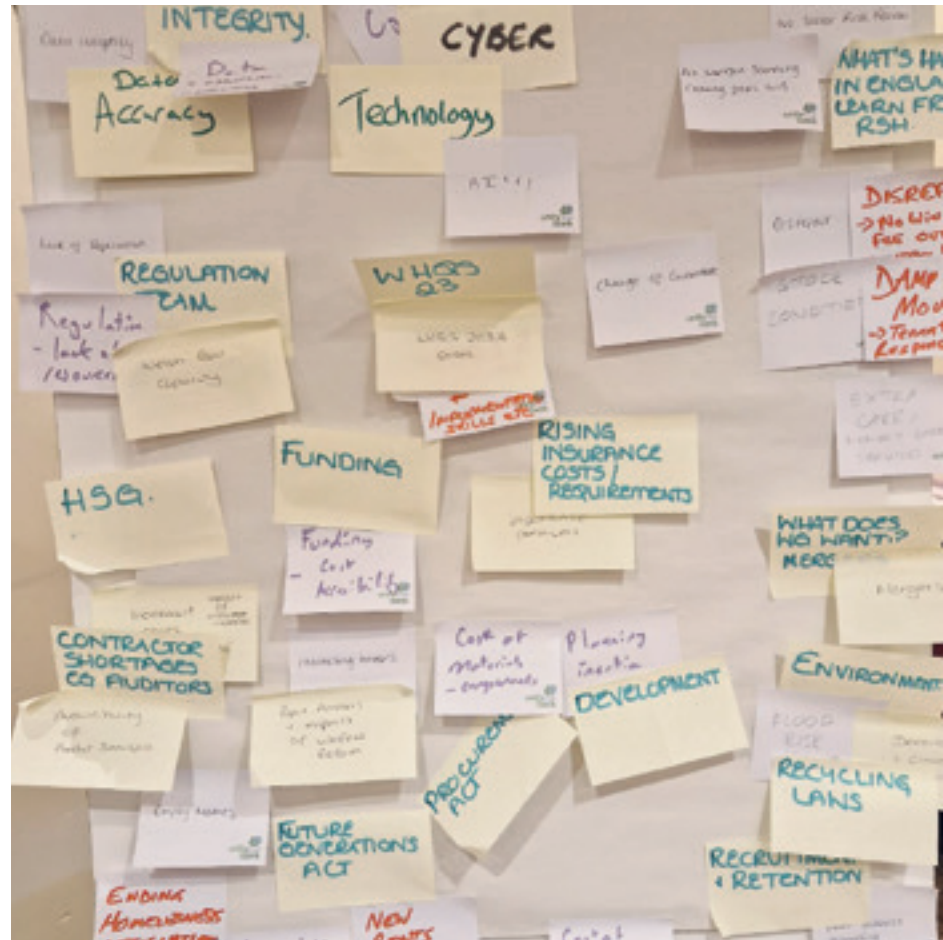
Dyfarniadau rheoli sylweddol

Mae'r dilynol yn ddyfarniadau rheoli wrth gymhwyso polisïau cyfrifeg yr elusen sydd â'r effaith fwyaf sylweddol ar y symiau a gydnabyddir yn y datganiadau ariannol.

Darpariaethau

Caiff darpariaethau eu cydnabod pan mae gan yr elusen rwymedigaeth gyfredol (cyfreithiol neu adeiladol) fel canlyniad i ddigwyddiad yn y gorffennol. Mae'n debygol y bydd angen i'r elusen setlo'r rhwymedigaeth, a gellir gwneud amcangyfrif dibynadwy o swm y rhwymedigaeth.

Mae'r darpariaethau hyn angen amcangyfrif gorau rheolwyr o'r gostau a geir yn seiliedig ar ofynion deddfwriaethol a chontractiol. Yn ychwanegol, mae angen dyfarniad rheolwyr ar amseriad y llif arian a'r cyfraddau gostyngiad a ddefnyddiwyd i sefydlu gwerth presennol net y rhwymedigaethau.

Cynllun pensiwn budd diffiniedig

Mae gan yr elusen rwymedigaeth i dalu buddion pensiwn i rai cyflogeion. Mae cost y buddion hyn a gwerth presennol yr ased neu rwymedigaeth yn dibynnu ar nifer o ffactorau, yn cynnwys disgwyliad oes, cynnydd cyflogau, prisiad asedau a chyfradd gostyngiad bondiau corfforaethol. Mae rheolwyr yn amcangyfrif y ffactorau hyn wrth benderfynu'r ased pensiwn neu rwymedigaeth net yn y fantolen yn ogystal â phriodolrwydd y gydnabyddiaeth o unrhyw ased. Mae'r tybiaethau yn adlewyrchu profiad hanesyddol a thueddiadau cyfredol.

Cyfarfod
cymuned
aelodau
Rheoleiddio a
Llywodraethiant
CCC

3. Cyfraniadau a chymynroddion

	2024 £	2023 £
Cymorth rhodd	3,397	540

5. Incwm buddsoddi

	2024 £	2023 £
Llog cyfrif adnau	28,533	3,403

4. Gweithgareddau masnachu eraill

Caiff incwm masnachu ei gynhyrchu o weithgaredd yr is-gwmni.

6. Incwm o weithgareddau elusennol

	Gweithgaredd	2024 £	2023 £
Ffioedd aelodaeth	Gweithgareddau elusennol	1,560,871	1,486,543
Ffioedd cyrsiau hyfforddiant	Gweithgareddau elusennol	8,650	14,350
Incwm marchnata a ffioedd cynhadledd	Gweithgareddau elusennol	192,734	114,310
Contractau affinedd	Gweithgareddau elusennol	11,033	12,779
Incwm amrywiol	Gweithgareddau elusennol	14,676	20,218
Incwm secondiad	Gweithgareddau elusennol	9,393	52,449
Yswiriant rhwymedigaeth cyfarwyddwyr a swyddogion	Gweithgareddau elusennol	99,835	29,935
		1,897,192	1,730,584

7. Codi arian

Gweithgareddau masnachu eraill	2024 £	2023 £
Costau staff	37,175	-
Gorbenion – cyffredinol	8,641	-
	45,816	-

8. Costau gweithgareddau elusennol

	Costau uniongyrchol £	Costau cymorth (gweler nodyn uniongyrchol 9) £	Cyfanswm £
Gweithgareddau elusennol	1,489,251	156,973	1,646,224

9. Costau cymorth

	Arall £	Costau cymorth £	Cyfanswm £
Gweithgareddau elusennol	131,973	25,000	156,973

Mae'r costau cymorth, yn cynnwys yn yr uchod, fel sy'n dilyn:

	2024 Gweithgareddau elusennau £	2023 Cyfanswm gweithgareddau £
Costau TG	43,263	12,718
Ffioedd ymgynghori a phroffesiynol	72,933	60,600
Costau banc	553	510
Ffioedd archwilio	15,224	14,136
Llog ar rwymedigaethau cynllun pensiwn	25,000	16,000
	156,973	103,964

10. Incwm/(gwariant) net

Nodir incwm/(gwariant) net ar ôl codi tâl/(credydu):

	2024 £	2023 £
Dibrisiant – asedau mewn perchnogaeth	13,314	8,290
Diffyg ar waredu asedau sefydlog	845	–
Amorteiddio meddalwedd cyfrifiadur	3,306	3,306
Ffioedd archwiliad	15,224	14,136

11. Cydnabyddiaeth ariannol a buddion ymddiriedolwyr

Nid oedd unrhyw gydnabyddiaeth ariannol neu fuddion eraill i ymddiriedolwyr am y flwyddyn a ddiweddodd 31 Mawrth 2024 nac am y flwyddyn a ddiweddodd 31 Mawrth 2003.

Treuliau ymddiriedolwyr

Ad-dalwyd costau teithio o £138 (2023: £145) i ymddiriedolwyr yn y flwyddyn.

12. Costau staff

	2024 £	2023 £
Cyflogau	869,547	1,005,385
Costau nawdd cymdeithasol	107,786	104,862
Costau pensiwn arall	57,988	53,717
	1,035,321	1,163,964

Roedd costau staff yn 2023 yn cynnwys costau unwaith-yn -unig dileu swydd a therfynu.

Roedd nifer cyfartalog misol y cyflogeion yn ystod y flwyddyn fel sy'n dilyn:

	2024	2023
Gwasanaethau canolog	4	5
Cyfathrebu	3	3
Polisi a gwasanaethau aelodau	13	12
Digwyddiadau	1	2
	21	22

Nifer y cyflogeion yr oedd eu buddion cyflogeion (ac eithrio costau pensiwn cyflogwr) yn fwy na £60,000 oedd:

	2024	2023
£80,001 – £90,000	1	1
£100,001 – £110,000	–	1
£110,001 – £120,000	1	–
£150,001 – £160,000	–	1
	2	3

Roedd taliadau ariannol i'r aelod o staff ar y tâl uchaf yn £115,183 (2023: 157,150).

Yn ystod y flwyddyn, roedd yr iawndal cronnus am golli swydd personél rheoli allweddol yn £dim (2023–£86,515).

Ar ddiwedd y flwyddyn roedd benthyciadau a wnaed i aelodau eraill o staff er mwyn prynu cerbydau yn gyfanswm o £8,500 (2023: £dim).

Yn ystod y flwyddyn roedd y cyfanswm buddion i gyflogeion a gafwyd gan bersonél rheoli allweddol yn gyfanswm o £508,913 (2023: £383,275). Personél rheoli allweddol Cartrefi Cymunedol Cymru yw eich Uwch Grŵp Rheoli. Mae'r cyfanswm buddion ar gyfer 2024 wedi cynyddu oherwydd ailstrwythuro'r uwch dîm rheoli sy'n awr yn cynnwys penaeithiaid adran o bob rhan o'r sefydliad.

13. Cymharwyr ar gyfer y datganiad o weithgareddau ariannol

	Cronfeydd heb gyfyngiad £	Cronfeydd gyda chfyngiad £	Cyfanswm cyllid £
INCWM A GWADDOLION GAN			
Cyfraniadau a chymynroddion	540	–	540
Gweithgareddau elusennol			
Gweithgareddau elusennol	1,730,584	–	1,730,584
Incwm buddsoddi	3,403	–	3,403
Cyfanswm	1,734,527	–	1,734,527
GWARIANT AR			
Gweithgareddau elusennol			
Gweithgareddau elusennol	1,664,986	3,326	1,668,312
INCWM/(GWARIANT) NET	69,541	(3,326)	66,215
Enillion/(colledion) eraill cydnabyddedig			
Enillion/(colledion) actiwaraid ar gynlluniau budd diffiniedig	(147,000)	–	(147,000)
Symudiad net mewn cronfeydd	(77,459)	(3,326)	(80,785)
CYSONIAD CRONFEYDD			
Cyfanswm cronfeydd a ddygwyd ymlaen	154,313	31,583	185,896
CYFANSWM CRONFEYDD A GARIWYD YMLAEN	76,854	28,257	105,111

14. Trethiant

Fel elusen gofrestredig, nid oes rhwymedigaeth ar dreth ar incwm ac enillion a ddaw o fewn adran 505 Deddf Trethi 1988 neu a256 Deddf Trethiant Enillion Taladwy 1992, i'r graddau y cânt eu cymhwyso i amcanion elusennol yr Elusen.

15. Costau sefydlog anniriaethol

	Meddalwedd cyfrifiadurol £
COST	
Ar 1 Ebrill 2023 a 31 Mawrth 2024	9,918
AMORTEIDDIO	
Ar 1 Ebrill 2023	3,306
Tâl am y flwyddyn	3,306
Ar 31 Mawrth 2024	6,612
GWERTH LLYFR NET	
Ar 31 Mawrth 2024	3,306
Ar 31 Mawrth 2023	6,612

16. Asedau sefydlog anniriaethol

	Gosodion a ffitiadau £	Offer cyfrifiadurol £	Cyfanswm £
COST			
Ar 1 Ebrill 2023	908	38,206	39,114
Ychwanegiadau	–	26,511	26,511
Gwaredion	–	(27,059)	(27,059)
Ar 31 Mawrth 2024	908	37,658	38,566
DIBRISIAD			
Ar 1 Ebrill 2023	182	27,498	27,680
Tâl am y flwyddyn	145	13,169	13,314
Dilëwyd ar warediad	–	(26,213)	(26,213)
Ar 31 Mawrth 2024	327	14,454	14,781
GWERTH LLYFR NET			
Ar 31 Mawrth 2024	581	23,204	23,785
At 31 Mawrth 2023	726	10,708	11,434

17. Buddsoddiadau asedau sefydlog

	Cyfranddaliadau mewn ymgymeriadau grŵp £
GWERTH MARCHNAD	
Ar 1 Ebrill 2023 a 31 Mawrth 2024	1
GWERTH LLYFR NET	
Ar 31 Mawrth 2024	1
Ar 31 Mawrth 2023	1

Nid oedd unrhyw asedau buddsoddi y tu allan i'r Deyrnas Unedig.

	Cyfranddaliadau mewn ymgymeriadau grŵp £
Cost neu Brisiant	
Cartrefi Cymunedol Cymru – Polisi ac Ymchwil	1
	1

Y cyfranddaliadau mewn ymgymeriadau grŵp yw buddsoddiad y cwmni elusennol yn yr is-gwmni masnachu, Cartrefi Cymunedol Cymru – Polisi ac Ymchwil Cyfyngedig, cwmni sy'n cynhyrchu cyllid ar gyfer ac a weithredir gan Cartrefi Cymunedol Cymru. Mae'r buddsoddiad yn cynrychioli dal 100% o'r cyfranddaliadau cyffredin ar £1 yr un.

18. Dyledwyr: Symiau a ddaw yn ddyledus o fewn un flwyddyn

	2024 £	2023 £
Dyledwyr masnach	1,000,945	447,835
Dyledwyr eraill	37,674	123,215
	1,038,619	571,050

19. Credydwyr: Symiau a ddaw yn ddyledus o fewn un flwyddyn

	2024 £	2023 £
Credydwyr treth	68,287	115,781
Nawdd cymdeithasol a threthi eraill	29,793	21,411
Credydwr pensiwn	20,897	8,524
Credydwyr eraill	67,609	162,636
Incwm ymlaen llaw	1,638,403	1,561,471
	1,824,989	1,869,823

20. Cytundebau prydles

Daw isafswm taliadau prydles dan brydlesau gweithredu na fedrir eu canslo yn ddyledus fel syn dilyn:

	2024 £	2023 £
O fewn un flwyddyn	7,464	7,464

21. Symudiad mewn cronfedd

	Ar 1/4/23 £	Symudiad net mewn cronfeydd £	Ar 31/3/24 £
Cronfeydd heb gyfyngiad			
Cronfa Gyffredinol	76,854	137,836	214,690
Cronfeydd cyfyngedig			
Cynllun Prif Awdurdod Tâl	28,257	(3,938)	24,319
CYFANSWM CRONFEYDD	105,111	133,898	239,009

Mae'r symudiad net mewn cronfeydd, a gynhwysir yn uchod, fel sy'n dilyn:

	Adnoddau i mewn £	Adnoddau a wariwyd £	Enillion a chollodion £	Symudiad mewn cronfeydd £
Cronfeydd heb gyfyngiad				
Cronfa Gyffredinol	1,974,938	(1,688,102)	(149,000)	137,836
Cronfeydd gyda chyfyngiad				
Cynllun Prif Awdurdod Tân	–	(3,938)	–	(3,938)
CYFANSWM CRONFEYDD	1,974,938	(1,692,040)	(149,000)	133,898

→

→ Cymharwyr ar gyfer symudiad mewn cronfeydd

	Ar 1/4/22 £	Symudiad net mewn cronfeydd £	Ar 31/3/23 £
Cronfeydd heb gyfyngiad			
Cronfa Gyffredinol	154,313	(77,459)	76,854
Cronfeydd gyda chyfyngiad			
Cynllun Prif Awdurdod Tân	31,583	(3,326)	28,257
CYFANSWM CRONFEYDD	185,896	(80,785)	105,111

Mae'r symudiad net cymharol mewn cronfeydd, a gynhwysir yn yr uchod fel sy'n dilyn:

	Adnoddau i mewn £	Adnoddau a wariwyd £	Enillion a cholledion £	Symudiad mewn cronfeydd £
Cronfeydd heb gyfyngiad				
Cronfa Gyffredinol	1,734,527	(1,664,986)	(147,000)	(77,459)
Cronfeydd gyda chyfyngiad				
Cynllun Prif Awdurdod Tân	–	(3,326)	–	(3,326)
CYFANSWM CRONFEYDD	1,734,527	(1,668,312)	(147,000)	(80,785)

Mae sefyllfa 12 mis y flwyddyn gyfredol a sefyllfa gyfunol 12 mis y flwyddyn flaenorol fel sy'n dilyn:

	Ar 1/4/22 £	Symudiad net mewn cronfeydd £	Ar 31/3/23 £
Cronfeydd heb gyfyngiad			
Cronfa Gyffredinol	154,313	60,377	214,690
Cronfeydd gyda chyfyngiad			
Cynllun Prif Awdurdod Tân	31,583	(7,264)	24,319
CYFANSWM CRONFEYDD	185,896	53,113	239,009

Mae sefyllfa 12 mis y flwyddyn gyfredol a sefyllfa gyfunol 12 mis y flwyddyn flaenorol mewn cronfeydd, a gynhwysir yn yr uchod fel sy'n dilyn:

	Adnoddau i mewn £	Adnoddau a wariwyd £	Enillion a cholledion £	Symudiad mewn cronfeydd £
Cronfeydd heb gyfyngiad				
Cronfa Gyffredinol	3,709,465	(3,353,088)	(296,000)	60,377
Cronfeydd gyda chyfyngiad				
Cynllun Prif Awdurdod Tân	–	(7,264)	–	(7,264)
CYFANSWM CRONFEYDD	3,709,465	(3,360,352)	(296,000)	53,113

Diben y gronfa

Cynllun Prif Awdurdod Tân – Cafodd y cynllun cyfyngedig hwn ei osod i gefnogi darpariaeth diogelwch tân y sector cymdeithasau tai drwy gyngor gyda sicrwydd gan un gwasanaeth tân.

→ 22. Rhwymedigaethau budd cyflogeion

Yr Ymddiriedolaeth Pensiynau – Cynllun Pensiwn Tai Cymdeithasol (SHPS)

Mae SHPS yn gynllun pensiwn cyflogwr sy’n darparu buddion i gyflogwyr heb fod yn gysylltiedig sy’n cymryd rhan. Caiff y cynllun ei ddosbarthu fel cynllun budd diffiniedig yn y Deyrnas Unedig. Caiff y cynllun ei gyfrif fel trefniant ‘dyn olaf sy’n sefyll’. Felly mae pob cyflogwr yn atebol am oblygiadau cyflogwyr eraill sy’n cymryd rhan os na all y cyflogwyr hynny gyflawni eu cyfran o ddiffyg y cynllun yn dilyn gadael y cynllun. Mae’n ofyniad cyfreithiol i’r cyflogwyr sy’n cymryd rhan i gyflawni eu cyfran o ddiffyg y cynllun ar sail prynu blwydd-dal pan fyddant yn gadael y cynllun.

Mae’r symiau a gydnabyddir yn y Datganiad Gweithgareddau Ariannol fel sy’n dilyn:

	Cynlluniau pensiwn budd diffiniedig 2024 £	Cynlluniau pensiwn budd diffiniedig 2023 £
Cost gwasanaeth cyfredol	-	-
Llog net o ased/rhwymedigaeth budd diffiniedig net	21,000	12,000
Cost gwasanaeth y gorffennol	-	-
Treuliau	4,000	4,000
	25,000	16,000
Adenilliad gwirioneddol ar asedau cynllun	(74,000)	(1,495,000)

Mae'r newidiadau yng ngwerth presennol y rhwymedigaeth budd diffiniedig fel sy'n dilyn:

	Cynlluniau pensiwn budd diffiniedig 2024 £	Cynlluniau pensiwn budd diffiniedig 2023 £
Rhwymedigaeth budd diffiniedig agoriadol	2,985,000	4,406,000
Cost llog	143,000	122,000
Treuliau	4,000	4,000
Colledion/(buddion) actiwaraidd profiadau cynllun	27,000	(53,000)
Budd-daliadau a dalwyd	(94,000)	(89,000)
Ailfesuriadau		
(Enillion)/colledion actiwaraidd o newidiadau mewn tybiaethau demograffig	(38,000)	(8,000)
(Enillion)/colledion actiwaraidd o newidiadau mewn tybiaethau ariannol	(36,000)	(1,397,000)
	2,991,000	2,985,000

→ Mae'r newidiadau yng ngwerth teg asedau cynllun fel sy'n dilyn:

	Cynlluniau pensiwn budd diffiniedig 2024 £	Cynlluniau pensiwn budd diffiniedig 2023 £
Gwerth agor teg asedau cynllun	2,482,000	3,935,000
Incwm llog	139,000	131,000
Adenilliad gwirioneddol ar asedau cynllun	122,000	110,000
Buddion a dalwyd	(94,000)	(89,000)
Adenilliad ar asedau cynllun (ac eithrio incwm llog)	(196,000)	(1,605,000)
	2,453,000	2,482,000

Mae'r symiau a gydnabyddir mewn enillion a cholledion cydnabyddedig eraill fel sy'n dilyn:

	Cynlluniau pensiwn budd diffiniedig 2024 £	Cynlluniau pensiwn budd diffiniedig 2023 £
(Enillion)/colledion actiwaraidd o newidiadau mewn tybiaethau demograffig	38,000	8,000
(Enillion)/colledion actiwraidd o newidiadau mewn tybiaethau ariannol	36,000	1,397,000
Adenilliad ar asedau cynllun (ac eithrio incwm llog)	(196,000)	(1,605,000)
Enillion/(colledion) actiwraraidd	(27,000)	53,000
	(149,000)	(147,000)

Mae prif gategoriâu asedau cynllun fel canran o gyfanswm asedau cynllun fel sy’n dilyn:

	Cynlluniau pensiwn budd diffiniedig 2024	Cynlluniau pensiwn budd diffiniedig 2023
Ecwiti cyffredinol	10%	2%
Adenilliad absoliwt	4%	1%
Premia risg amgen	3%	–
Seilwaith	10%	11%
Buddsoddiad a arian gan rywmedigaeth	41%	46%
Atafaelu cyfleoedd	4%	–
Dyled marchnad yn dod i’r amlwg	1%	1%
Rhannu risg	6%	7%
Gwarantau cysylltiedig ag incwm	1%	3%
Incwm a sicrhawyd	3%	5%
Arall	17%	24%
	100%	100%

→ Prif dybiaethau actiwaraidd ar ddyddiad y Datganiad Sefyllfa Ariannol (a fynegir fel cyfartaleddau wedi eu pwysoli):

	2024	2023
Cyfradd disgownt	4.91%	4.85%
Chwyddiant (RPI)	3.12%	3.18%
Chwyddiant (CPI)	2.79%	2.78%
Twf cyflogau	3.79%	3.78%

23. Rhwymedigaethau wrth gefn

Cafodd yr elusen ei hysbysu gan yr Ymddiriedolaeth Pensiynau am yr amcangyfrif o ddyled cyflogwyr ar adael y Cynllun Pensiwn, yn seiliedig ar sefyllfa ariannol y cynllun fel ar 30 Medi 2022. Fel ar y dyddiad hwn, roedd dyled cyflogwr am yr elusen yn £1,824,102. Nid oes gan yr elusen unrhyw fwriad o adael y Cynllun ar hyn o bryd.

Cawsom ein hysbysu gan Ymddiriedolydd y Cynllun ei fod wedi cynnal adolygiad o'r newidiadau a wnaed i fuddion y Cynllun dros y blynyddoedd a'r canlyniad yw fod ansicrwydd am rai o'r newidiadau hyn. Cynghorwyd yr Ymddiriedolydd i ofyn am eglurhad gan y Llys ar yr eitemau hyn. Mae'r broses hon yn parhau ac mae'n annhebyg y caiff y mater ei ddatrys cyn diwedd 2024 fan gyntaf. Cydnabyddir y gallai hyn effeithio ar werth rhwymedigaethau'r Cynllun, ond nes y derbynnir cyfarwyddiadau'r Llys, nid yw'n bosibl gwybod beth yw effaith y mater hwn, yn neilltuol ar sail cyflogwr unigol, gydag unrhyw gywirdeb ar y pwynt hwn. Ni wnaed unrhyw addasiad i'r datganiadau ariannol yng nghyswllt y broblem bosibl.

24. Datgeliadau parti cysylltiedig

Oherwydd natur gweithrediadau Cartrefi Cymunedol Cymru ac y daw ei aelodaeth o ystod eang o gymdeithasau tai, mae'n anochel y bydd trafodion yn digwydd gyda sefydliadau y gall aelod o Cartrefi Cymunedol Cymru fod â budd ynddynt. Caiff yr holl drafodion sy'n cynnwys sefydliadau y gall aelod fod â budd ynddynt eu cynnal ar hyd braich.

Yn ystod y flwyddyn cafodd yr Elusen gymorth rhodd ar gyfraniad o £3,397 (2023: £540) gan ei is-gwmni, Cartrefi Cymunedol Cymru Ymchwil a Pholisi Cyfyngedig.

Ar ddiwedd y flwyddyn roedd balans yn ddyledus i Cartrefi Cymunedol Cymru o £4,600 (2023: £14,627) gan ei is-gwmni.

25. Parti rheoli olaf

Mae'r ymddiriedolwyr yn ystyried nad oes parti rheoli olaf.

26. Cyfalaf cyfranddaliadau

Mae'r cwmni elusennol yn gyfyngedig drwy warant ac felly nid oes ganddo unrhyw gyfalaf cyfranddaliadau. Pe byddai'r cwmni elusennol yn cael ei ddirwyn i ben, mae rhwymedigaeth pob aelod wedi ei gyfyngu i £1.

chcymru.org.uk | enquires@chcymru.org.uk

Cofrestrwd dan y Ddeddf Cwmniau 1985

Rhif Cofrestru: 2380564

Rhif Cofrestru Elusen: 1128527